

3736893 SHCR/M : สาขาวิชา : ศาสนาเปรียบเทียบ : อ.ม. (ศาสนาเปรียบเทียบ)

ศัพท์สำคัญ : สตรีกับการบวช / พระพุทธศาสนา

ยุพิน ดวงจันทร์ : สตรีกับการบวชในพระพุทธศาสนา ศึกษาเปรียบเทียบ สถานภาพและทัศนคติของแม่ชีสำนักวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร และสำนักปฏิบัติธรรมแดนมหามงคล กาญจนบุรี (Buddhist Women and Ordination : A Comparative Study of the Status and the Attitude of the "Mae Ji" at Wat Paknam Phasicharoen in Bangkok and at Danmahamongkol meditation Center in Kanchanaburi.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์สุมนา ตั้งคณะสิงห์, Docteur En Sociologie, นูรณ์ เกตุทัตสา, พธ.บ., M.A., ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์, Ph.D., 212 หน้า ISBN 974-662-205-6

สตรีที่บวชในพระพุทธศาสนาสมัยพุทธกาลเรียกว่า ภิกษุณี ซึ่งได้รับพุทธานุญาตให้เข้ามาเป็นหนึ่งในพุทธบริษัท 4 มีการบวชเป็นแบบแผน มีมูลเหตุของการบวชหลายประการ เช่น ด้วยความศรัทธาเลื่อมใสพระพุทธเจ้า ตูยเสียนุคคัลที่รักสามีทอดทิ้ง บวชตามผู้อื่นหรือถูกบังคับให้บวช มีเป้าหมายในการบวชเพื่อมรรคผลนิพพาน มีสถานภาพชัดเจน ทำคุณประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชน การสิ้นสุดของสถาบันภิกษุณีเพราะอันตรายได้แก่สงครามของกลุ่มบุคคลต่างศาสนาและขาดการสนับสนุนจากสังคมส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของภิกษุณี ปัจจุบันมีภิกษุณีฝ่ายเถรวาทในศรีลังกาและฝ่ายมหายานในไต้หวัน ญี่ปุ่น จีน ธิเบต ส่วนประเทศไทยมีสตรีบวชเป็นแม่ชีรักษาศีล 8 (แตกต่างจากภิกษุณีในอดีตซึ่งต้องรับครุธรรม 8 ประการ และรักษาศีล 311 ข้อ) มูลเหตุของการบวชที่สำคัญคือมีศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาหนีปัญหาชีวิตและแก้บนสะเดาะเคราะห์ เป้าหมายของการบวชเพื่อศึกษาพระพุทธศาสนาแสวงหาความสงบและความสำเร็จในชีวิต มีโพธิปักขิยธรรม 37 ประการเป็นหลักปฏิบัติ

จากการศึกษาเปรียบเทียบพบว่า ความแตกต่างของสถานภาพและทัศนคติของสตรีทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างชัดเจนคือในสำนักวัดปากน้ำอยู่ใต้การปกครองของพระสงฆ์ มีสถานภาพเหมือนผู้อาศัยวัด หน้าที่หลักได้แก่การปรุงอาหารถวายพระภิกษุ-สามเณร แม่ชีมีเวลาศึกษาปฏิบัติธรรมน้อยและมีพื้นฐานการศึกษาน้อย พอใจสำนักที่ตนอยู่น้อย ส่วนสตรีในสำนักปฏิบัติธรรมแดนมหามงคลมีการบริหารปกครองตนเอง ได้รับการอุปถัมภ์จากประชาชนโดยตรง มีเวลาในการปฏิบัติธรรมเป็นหลัก มีพื้นฐานการศึกษาระดับกลาง พอใจสำนักที่ตนอยู่มาก ความคล้ายคลึงกันคือมีวิถีชีวิตเป็นนักบวชไม่อยู่ครองเรือน มีจุดหมายในการบวชคือเพื่อศึกษาคำสอนทางพระพุทธศาสนา แสวงหาความสงบทางจิตใจและเพื่อความพ้นทุกข์